

URZĄD STATYSTYCZNY
W KIELCACH

Aktywność szkół wyższych w Polsce na rzecz rozwoju społeczności lokalnych – dyskusja wokół pojęcia trzeciej misji uczelni

Agnieszka Piotrowska-Piątek
Urząd Statystyczny w Kielcach

Rola szkół wyższych w rozwoju regionów

- Role przynależne jedynie szkołom wyższym, które stanowią o istocie takich organizacji – jest to połączenie procesu kształcenia, prowadzenia badań naukowych i upowszechniania ich rezultatów oraz **działań na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.**
- Role wynikające z faktu, że uczelnie są określonymi, w rozumieniu rzeczowym, organizacjami.

Koncepcja trzeciej misji

W momencie powstania szkół wyższych *trzecia misja* nie była rdzeniem misji akademickiej tak jak dwa podstawowe strumienie aktywności – kształcenie i prowadzenie badań. W chwili obecnej uważa się, że koncepcja ta jest wyróżniającą się i ważną samą w sobie, zasługującą na szczególne warunki i środki zapewniające jej sprawną realizację.

Koncepcja trzeciej misji – od definicji zakresowo szerokich do wąskich

Autorzy *Diagnozy stanu szkolnictwa wyższego w Polsce* określając ją ogólnie jako **relacje uczelni z sektorem przedsiębiorstw, z sektorem publicznym oraz z sektorem pozarządowym** wyróżniają w jej ramach następujące działania:

- komercjalizacja wyników badań naukowych,
- uczestnictwo w inicjatywach regionalnych mających na celu podniesienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności regionów,
- współpraca uczelni z pracodawcami w celu dostosowania programów kształcenia do wymagań rynku pracy,
- udział praktyków spoza uczelni w procesie kształcenia oraz badaniach naukowych.

Ernst&Young Business Advisory, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce, 2009

Koncepcja trzeciej misji – od definicji zakresowo szerokich do wąskich

Autorzy raportu *Produktywność naukowa szkół publicznych w Polsce* trzecią misję określają jako **współpracę uczelni z biznesem i środowiskiem zewnętrznym**. W szerokim kontekście definiują ją jako zbiór działań przyczyniających się do innowacji oraz społecznego i ekonomicznego rozwoju kraju lub regionu, w nieco węższym jako współpracę uczelni z otoczeniem zewnętrznym a w szczególności przemysłem i władzami.

J. Wolszczak-Derlacz, A. Parteka, J. Kuczyński, *Produktywność naukowa wyższych szkół publicznych w Polsce: Bibliometryczna analiza porównawcza*, raport w ramach projektu Sprawne Państwo, Ernst & Young, Warszawa 2010.

Koncepcja trzeciej misji – od definicji zakresowo szerokich do wąskich

Podejście wąskie:

trzecia misja = komercjalizacja badań naukowych,
transfer technologii do gospodarki

Por.:

G. George, S. Jain , M.A. Maltarich, *Academics or Entrepreneurs? Entrepreneurial Identity and Invention Disclosure Behavior of University Scientists*, September 6 2005

J.G. Wisema, *Technostarterzy: dlaczego i jak?*, Zante , Warszawa 2005

Trzecia misja – propozycja ujęcia definicyjnego w odniesieniu do polskiego systemu szkolnictwa wyższego

Autorka proponuje aby pod pojęciem *trzeciej misji* rozumieć wszystkie aktywności szkół wyższych dedykowane **społecznościom lokalnym i regionalnym** w obszarach kształcenia, prowadzenia i udostępniania rezultatów badań naukowych oraz wynikające z posiadania przez uczelnie określonych zasobów finansowych i rzeczowych.

Metodyka i organizacja badania własnego

Problemy badawcze:

- w jaki sposób osoby zarządzające szkołami wyższymi (rektorzy) percypują pojęcie trzeciej misji?
- jakie znaczenie rektorzy przypisują trzeciej misji względem podstawowych misji akademickich w realizowanej strategii uczelni?

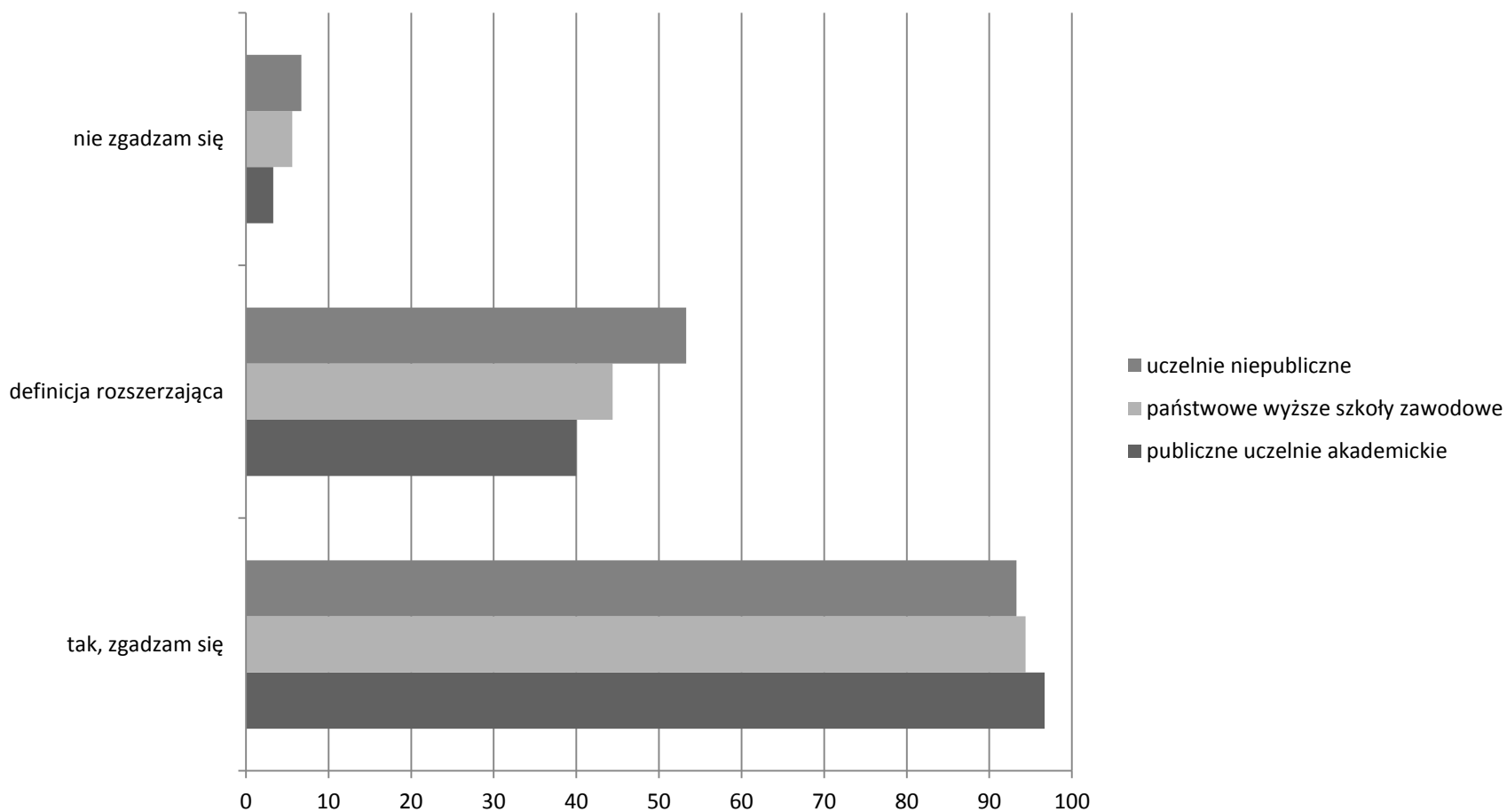
Metodyka i organizacja badania własnego

Zwrot ankiet w odniesieniu do poszczególnych typów szkół wyniósł:

- w grupie publicznych uczelni akademickich uzyskano 31 poprawnie wypełnionych ankiet, co stanowi 52,5% zbiorowości w tej grupie szkół,
- w grupie państwowych wyższych szkół zawodowych uzyskano 18 poprawnie wypełnionych ankiet, co stanowi 50% zbiorowości w tej grupie szkół,
- w grupie uczelni niepublicznych uzyskano 51 poprawnie wypełnionych ankiet, co stanowi 18,1% zbiorowości w tej grupie szkół.

**Trzecia misja uczelni w opinii rektorów
szkół wyższych – prezentacja wyników
badania**

Struktura odpowiedzi na pytanie: *W Instrukcji wypełniania kwestionariusza ankiety przedstawiłam propozycję definicji tzw. trzeciej misji uczelni. Czy Pani/Pan zgadza się z takim postrzeganiem trzeciej misji uczelni? Czym dla Pani/Pana jest trzecia misja uczelni? Bardzo proszę o krótką wypowiedź.*

Analiza jakościowa tzw. definicji rozszerzających

Kryteria analizy - pytania badawcze:

- Co stanowi **istotę** trzeciej misji?
- **Dlaczego** szkoły wyższe powinny prowadzić takie działania?
- W jaki sposób uczelnia określa **adresata** swoich działań w zakresie trzeciej misji?
- Jakie **działania** uczelnia podejmuje w ramach trzeciej misji?

Co stanowi istotę trzeciej misji?

- służebność uczelni wobec regionu
- zaangażowanie uczelni we współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym
- zaangażowanie instytucji akademickich w procesy rozwoju społeczno-gospodarczego
- odpowiedź uczelni na oczekiwania otoczenia
- zdolność uczelni do komercjalizacji osiągnięć naukowych
- promieniowanie na społeczności lokalne
- obywatelskie i społeczne zaangażowanie uczelni

Dlaczego szkoły wyższe powinny prowadzić takie działania?

- buduje markę uczelni, promuje
- sugestie ministerstwa
- postulaty procesu bolońskiego
- warunek rozwoju uczelni
- społeczność lokalna jest rynkiem docelowym uczelni
- bez takich działań uczelnia nie osiągnie dobrych rezultatów rekrutacyjnych

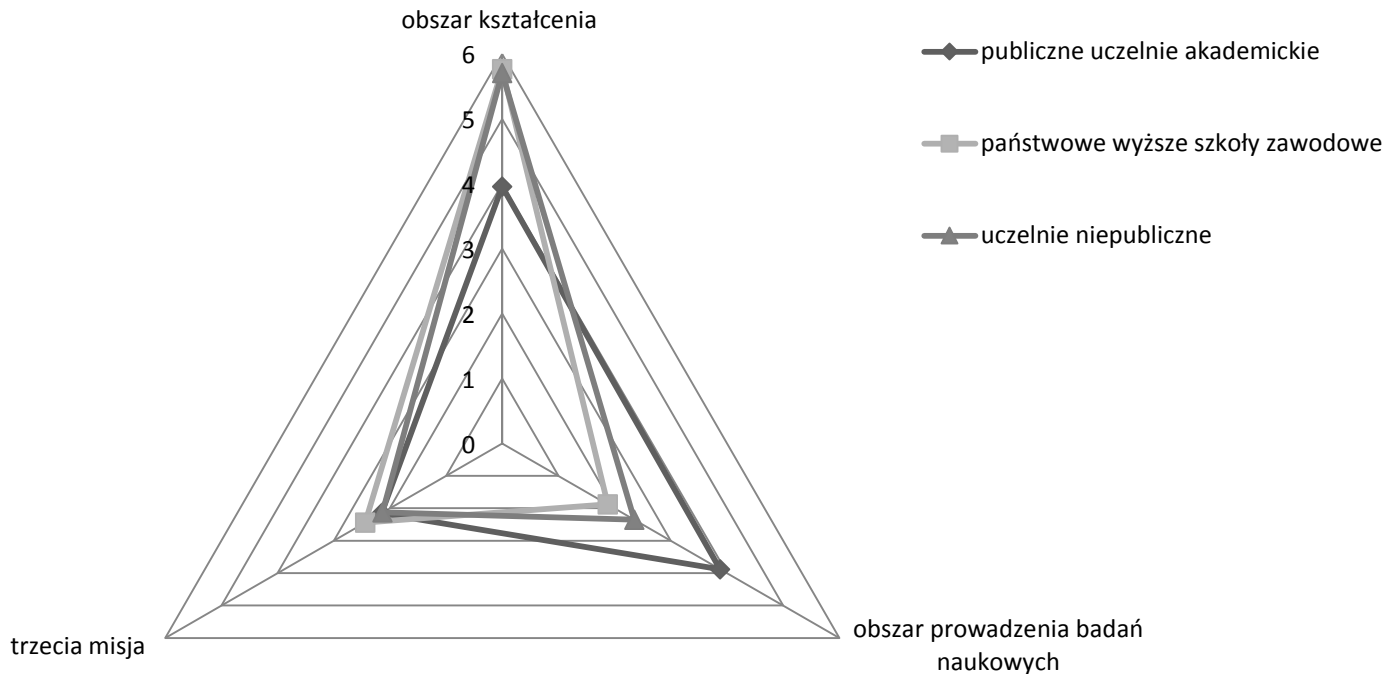
W jaki sposób uczelnia określa adresata swoich działań w zakresie trzeciej misji?

- społeczność lokalna
- społeczność regionalna
- szersze grono odbiorców
- potencjalni interesariusze społeczni
- środowiska w miejscu działalności uczelni
- miasto, region, kraj

Jakie działania uczelnia podejmuje w ramach trzeciej misji?

- kulturotwórcze, artystyczne
- aktywizujące społecznie
- na zasadzie wolontariatu
- takie, które wpływają na rozwój młodzieży (akademickiej)
- upowszechnianie nauki poprzez centrum transferu technologii oraz akademicki inkubator przedsiębiorczości
- współpraca z biznesem
- szkolenia wynikające z posiadanej infrastruktury
- działalność edukacyjna w regionie

Znaczenie trzeciej misji w misji i strategii uczelni w opinii rektorów szkół wyższych w podziale na typy uczelni

Podsumowanie. Wnioski

Jednym z głównych celów współczesnych uczelni jest współpraca z otoczeniem. Uczelnie aktywnie angażujące się we współpracę z otoczeniem oraz upowszechnianie i komercjalizację wyników badań naukowych określane są często mianem **uniwersytetów trzeciej generacji, uniwersytetów przedsiębiorczych, hybrydowych.**

Podsumowanie. Wnioski

- Przeprowadzona analiza pokazała, że typowym jest szerokie ujęcie badanego zagadnienia skutkujące niejednolitym stanowiskiem poszczególnych badaczy co do zakresu i form realizacji aktywności uczelni w obszarze *trzeciej misji*.
- Zaprezentowane wyniki badania własnego świadczą, że aktywności w obszarze *trzeciej misji* stanowią istotny element w procesie formułowania koncepcji zarządczych na poziomie misji i strategii rozwoju uczelni.

Dziękuję za uwagę